

ನಾರದರು ಯುವತಿಯ ತಂದೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಆತನಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಸಂತಾನ ಅವನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡುಬಿಡಬೇಕು ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಮುಳುಗಿದ್ದನು. ನವಮನ್ಮಥನಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾರದರನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ, “ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಬೇಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಯುವಕನನ್ನು ಬರಿದೆ ಹಿಂದಕ್ಕಟ್ಟಬಾರದು” ಎಂದೆನಿಸಿತು. “ನನಗೇನೋ ನೀನು ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಿದ್ದೀಯಪ್ಪಾ, ಆದರೆ ನನಗೀಗ ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ತೀರಿಹೋಗಿ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳೇ ಉರುಳಿಹೋಗಿವೆ. ಅತ್ಯಂತ ಮಮತೆಯಿಂದ ಈ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳನ್ನು ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಅವಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ ನಮ್ಮೊಡನೆಯೇ ಮನೆಯ ಅಳಿಯನಾಗಿ ಇರಬೇಕು, ತೋಟತುಡಿಕೆ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದೊಂದೇ ನನ್ನ ನಿಬಂಧನೆ” ಎಂದು ಯುವತಿಯ ತಂದೆಯು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ನಾರದರು ತುಟಿಪಿಟಕ್ಕನ್ನದೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಆಗಿಂದಾಗಲೇ ಮದುವೆ ನಡೆದೇಹೋಯಿತು.

ನಾರದರ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನ ಆನಂದಮಯವಾಯಿತು. ಮುತ್ತಿನಂತಹ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ನಾರದರು ಕುಟುಂಬದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಮಾವನಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಈ ನಡುವೆ ಯಾವುದೋ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಮಾವನೂ ತೀರಿಹೋದನು. ಆ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ದುಃಖವಾಯಿತಾದರೂ, “ಈ ಆಸ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ನಾನೇ ಒಡೆಯ” ಎಂಬ ಹಿಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಆ ದುಃಖವೆಲ್ಲಾ ಬೇಗನೆ ಮರೆತುಹೋಯಿತು. ಹೀಗೆಯೇ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಉರುಳಿಹೋದವು. ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷದ ಒಂದು ಭೀಕರ ಮಳೆಗಾಲದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ನದಿ, ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯಿತು. ಆ ಮಹಾಪೂರಕ್ಕೆ ಇಡೀ ಗ್ರಾಮವೇ ಆಹುತಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಮನೆಮಠಗಳೆಲ್ಲಾ ಕುಸಿದು ನೆಲಕಚ್ಚಿದವು. ಮನುಷ್ಯರೂ, ದನಕರುಗಳೂ ಆ ಪ್ರವಾಹದ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಚ್ಚಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಗಾದರೂ ಜೀವರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಗಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾರದರಿಗಾದ ದುಃಖ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಅಪರಂಪುರದ ಹೆಂಡತಿ, ಮುತ್ತಿನಂತಹ ಮಕ್ಕಳು, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳು - ನಾಶವಾಯಿತಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಬದುಕು ಎಂದು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾದರು. ಇವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಆಚೆಯ ದಡಕ್ಕೆ ಈಜಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯ ತೋಳನ್ನು ಹಿಡಿದರು, ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೂಸುಗಳ ಕೈಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಹಿಡಿದರು. ದೊಡ್ಡ ಮಗುವನ್ನು ಹಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತರು. ಅರ್ಧ ಹೊಳೆ ದಾಟಿದರೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಆ ಮಹಾಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತಷ್ಟು ರಭಸದಿಂದ ನುಗ್ಗತೊಡಗಿತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಈಜುವುದೇನು ಹುಡುಗಾಟವೇ? ಎಲ್ಲರೂ ಭಯದಿಂದ ಚೀರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹತೋಟಿ ತಪ್ಪಿಹೋಯಿತು. ಮೊದಲಿಗೆ ಹಗಲಮೇಲಿದ್ದ ಮಗು ನೀರಿನ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಆಯತಪ್ಪಿ ಕೆಳಕ್ಕುರುಳಿ ಕೊಚ್ಚಿಹೋಯಿತು. ನಾರದರು

“ಅಯ್ಯೋ” ಎಂದು ಕೂಗಿಡುತ್ತ, ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಎಡಗೈಲಿದ್ದ ಶಿಶುಗಳ ಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತ ಸಡಿಲವಾಗಿ, ಅವೆರಡೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಲಸಮಾಧಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟವು. ಇನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನಾದರೂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂದು ನಾರದರು ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆಕೆಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಹಿಡಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಅವಳೂ ಗಂಗಮ್ಮನ ಪಾಲಾಗಿಬಿಟ್ಟಳು. “ಅಯ್ಯೋ ಭಗವಂತಾ, ನನ್ನ ಸರ್ವನಾಶವಾಯಿತು” ಎಂದು ನಾರದರು ಕಿರುಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹವು ಅವರನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿತೆಂದು ದಡಕ್ಕೆಸೆಯಿತು.

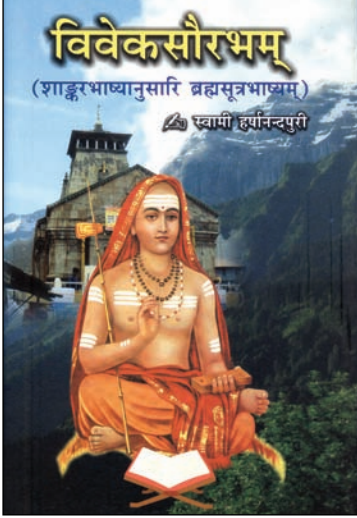
ಆ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ, “ಓ ನಾರದಾ, ನೀರು ತರಲು ಹೋದವನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋದೆಯಪ್ಪಾ? ನಾನು ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಮಾಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ನಿನಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇನಲ್ಲಾ. ಆಗಲೇ ಅರ್ಧಗಂಟಿಯ ಮೇಲಾಯಿತಲ್ಲಾ” ಎಂಬ ಧ್ವನಿ ನಾರದರ ಕಿವಿಯನ್ನು ತಟ್ಟಿತು. ಆಗ ನಾರದರು ಆಶ್ಚರ್ಯಭರಿತರಾಗಿ, “ಇದೇನಿದು, ಅರ್ಧಗಂಟಿ ಮಾತ್ರವೇ ಕಳೆದಿರುವುದೇನು, ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದೆನಲ್ಲಾ” ಎಂದು ಮುಖವಡಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವರು, ಮೈ ಕೊಡವಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆದ್ದು ನಿಂತರು. ಅವರು ಈ ಮೊದಲು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಸ್ವಾಮಿಯು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಾಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ನಾರದರಿಗೆ ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆಯೆನಿಸಿತು. ಇನ್ನಾಯಿತು, ಸ್ವಾಮಿಯ ಮಾಯಾಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡೆ, ಇನ್ನೆಂದೂ ಅದನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಅದರ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಲುಕುವವನಲ್ಲ. ಸದ್ಯ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯಿತಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ವೈಕುಂಠದತ್ತ ಹೊರಟೇಹೋದರು.

ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಥೆಯೆಲ್ಲಾ ನಾರದರು ಅನುಭವಿಸಿದ ಕಥೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಮಾಯೆಯ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ನಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಅದು ಬರುವವರೆಗೂ ನಂಬಲು ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ಮಾಯೆಯ ದಾಸರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಒಂದು ಸೆರೆಮನೆಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಇದರಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. “ಇದು ದೈವೀ ಮಾಯೆ; ಸತ್ತ್ವ, ರಜಸ್ಸು, ತಮಸ್ಸು ಎಂಬ ತ್ರಿಗುಣಗಳಿಂದಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮೀರಿಹೋಗುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ಯಾರು ನನ್ನನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಮಾಯೆಯನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾರೆ” ಎಂಬ ಕೃಪಾಮಯವಾದ ಅಭಯವಾಣಿಯೊಂದು ಅನಂತಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅನುರಣಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ನಾರದರಿಗೆ ಮಾಯಾದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಿದ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯೇ ಆ ದಿವ್ಯವಾಣಿಯನ್ನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಾಗಿ ಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ನೆಲಸಮಮಾಡಿಬಿಡುವ ಕಾಲಪುರುಷನು ಬರುತ್ತಾನೆ, ಅವನು ಯಾವುದನ್ನೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂನ್ಯಾಸಿ, ಸಂಸಾರಿ, ಮಹಾರಾಜ, ತಿರುಕ, ಕುರೂಪಿ, ಸುರೂಪಿ ಎಂಬ ಭೇದವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆಪೋಶನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಯಾವುದು ಹೇಗಾದರೂ ಆಗಲಿ, ನಾವು ಅಂಜಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಮಂಗಳಮಯವಾಗುತ್ತದೆ. ೫

ವಿವೇಕಸೌರಭಮ್

(ಶಾಂಕರ ಭಾಷ್ಯಾನುಸಾರಿ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯ)

[ಸಂಸ್ಕೃತ]

ಭಾಷ್ಯಕಾರರು :	ಸ್ವಾಮಿ ಹರ್ಷಾನಂದ ಪುರೀ
ಪ್ರಕಾಶಕರು :	ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಠ, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-19
ರಿಯಾಯಿತಿ ಬೆಲೆ :	₹ ೬೦/- ರೂಪಾಯಿಗಳು
ಪುಟಗಳು :	೨೪೮

ಸಂಸ್ಕೃತ

ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಕನ್ನಡ
ಮೊದಲಾದ ಭಾಷೆ

ಎಂಬುದಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಿಗೆ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

**ಶಂಕರಾರ್ಯಕೃತಂ ಭಾಷ್ಯಂ ಮಥಿತ್ವಾ ತತ್ತ್ವಪಾಬಲಾತ್ |
ವಿವೇಕಸೌರಭಂ ನಾಮ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ರಚಿತಂ ಮಯಾ ||**

“ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಮಥಿಸಿ, ಅದರ ಕೃಪಾ ಬಲದಿಂದ ಈ ವಿವೇಕಸೌರಭ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಕೃತಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಂಥದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಹರ್ಷಾನಂದರು ಬರೆದ ಪುಟ್ಟ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ‘ನ ಹಿ ಜ್ಞಾನೇನ ಸದೃಶಂ ಪವಿತ್ರಮಿಹ ವಿದ್ಯತೇ’ - “ಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತ ಪವಿತ್ರವಾದದ್ದು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆ. ಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ವಿದ್ಯೆ. ಈ ವಿದ್ಯೆಯು ಅನ್ನವಿದ್ಯೆ (ಲೌಕಿಕವಿದ್ಯೆ) ಹಾಗೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ (ಅಲೌಕಿಕವಿದ್ಯೆ) ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧ. ಬದುಕಿಗೆ ಎರಡೂ ವಿದ್ಯೆಗಳು ಬೇಕು. ಒಂದಿದ್ದು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬದುಕು ಸಾರ್ಥಕವಾಗದು.

ನಮ್ಮ ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತು ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೂ ಇದೆ. ಲೇಖನಕಲೆಯು ಬೆಳೆದಿರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತು ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿಗೆ, ಬಾಯಿಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಹರಿದುಬಂದಿದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಋಷಿಗಳು ಸೂತ್ರಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದರು. ಸೂತ್ರದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು:

**ಅಲ್ಪಾಕ್ಷರಮಸಂದಿಗ್ಧಂ ಸಾರವದ್ವಿಶ್ವತೋಮುಖಮ್ |
ಅಸ್ಮೋಭಮನವದ್ಯಂಚ ಸೂತ್ರಂ ಸೂತ್ರವಿದೋ ವಿದು: ||**

“ಕಡಿಮೆ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ನೀಡದ, ಬಹುಮುಖವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುವ, ಕೃತಿಚೌರ್ಯವೆನಿಸದ, ನಿಂದ್ಯವಲ್ಲದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸೂತ್ರವೆನಿಸುತ್ತದೆ.”

ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಇಂಥ ಸೂತ್ರಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಠಿಣವೆನಿಸಿತು. ಆಗ ಈ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಭಾಷ್ಯಗಳು

ಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಹಲವು ಉದ್ಗಂಧಗಳನ್ನು ಕೊಡಮಾಡಿದ ಸ್ವಾಮಿ ಹರ್ಷಾನಂದ ಪುರಿಯವರ ಮತ್ತೊಂದು ಅಮೋಘಕೃತಿಯಾದ ‘ವಿವೇಕಸೌರಭಮ್’ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ. ಬಾದರಾಯಣರು ರಚಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯ ಶಂಕರರು ರಚಿಸಿದ ವಿಸ್ತೃತ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ಭಾಷ್ಯ ಇದಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಸಂಸ್ಕೃತಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯ ಬರೆದ ಕೀರ್ತಿ ಸ್ವಾಮಿ ಹರ್ಷಾನಂದರಿಗೆ ಸಂದಿದೆ. ಈಗ ೮೨ ವಸಂತಗಳನ್ನು ದಾಟಿದ ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಈ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ೧೯೬೦-೬೧ರಲ್ಲಿ! ಇದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡ ಕಾಲಾವಧಿ ಕೇವಲ ೭ ತಿಂಗಳು! ಆಗ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ವಯಸ್ಸು ೨೯-೩೦ ಮಾತ್ರ, ಅಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಥ ಅಮೋಘ ಕೃತಿರಚನೆಗೆ ತೊಡಗಲು ಅವರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿದ್ದು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಮಾತುಗಳು:

“ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯರು, ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಇದ್ದರು ಎಂದಾದರೆ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಏಕಿತಾನೇ ಒಬ್ಬ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಾಗಬಾರದು?”

“ಹೌದು, ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಾದ ನೀವು ಈ ಮಂತ್ರಗಳ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ವಂತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳನ್ನೂ, ಭಾಷ್ಯಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಬೇಕು.”

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಸ್ಫೂರ್ತಿವಾಣಿಯಿಂದ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿದ, ಅವರ ೧೫೦ನೇ ಜನ್ಮೋತ್ಸವ ವರ್ಷಾಚರಣೆಯ ಸುಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಈ ಕೃತಿಗೆ, ‘ವಿವೇಕಸೌರಭಮ್’ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಒಪ್ಪುವಂಥದ್ದು.

**ಅವತಾರ: ಶಿವಸ್ಮೃತಿ ವಿವೇಕಾನಂದ ಸದ್ಗುರು: |
ಪ್ರಸಿದ್ಧೋ ಭವಲೋಕೇ ಯಸ್ತತ್ಪದೋರರ್ಪಿತಂ ಮಯಾ ||**

“ಶಿವನ ಅವತಾರವೆಂದೇ ಸದ್ಗುರುಗಳಾದ ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಇದನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.”

ಜನ್ಮತಾಳಿದವು. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಟೀಕೆಗಳು, ವಾರ್ತಿಕಗಳು - ಹೀಗೆ ಬಹುವಿಧವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಸೂತ್ರಗಳ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಪಾತಂಜಲಿಯೋಗಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಸಭಾಷ್ಯ, ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಭಕ್ತಿಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲಿನ ಸ್ವಪ್ನೇಶ್ವರಭಾಷ್ಯ, ಪಾಣಿನಿಯ ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯಿಯ ಮೇಲಿನ ಪಾತಂಜಲ ಮಹಾಭಾಷ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಬಹುದು.

ಭಾರತೀಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಜೀವಿಯನ್ನು ಮೋಕ್ಷದ ಕಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಮೂರು ಮಹಾಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ (ಪ್ರಸ್ಥಾನ) ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು 'ಸೂತ್ರಪ್ರಸ್ಥಾನ'ವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದ್ದು ಮೂರನೆಯ ಪ್ರಸ್ಥಾನವೆನಿಸಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳು. ಇವರ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು ಬಾದರಾಯಣರು. ಇಲ್ಲಿನ ಸೂತ್ರಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ ೫೫೫. ಅವನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ:

	ಅಧ್ಯಾಯ	ಅಧ್ಯಾಯ	ಅಧ್ಯಾಯ	ಅಧ್ಯಾಯ
	೧	೨	೩	೪
ಪಾದ ೧	೩೧	೩೭	೨೭	೧೯
ಪಾದ ೨	೩೨	೪೫	೪೧	೨೧
ಪಾದ ೩	೪೩	೫೩	೬೬	೧೬
ಪಾದ ೪	೨೮	೨೨	೫೨	೨೨
ಒಟ್ಟು	೧೩೪	೧೫೭	೧೮೬	೭೮

ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು 'ಅಧಿಕರಣ'ವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದ್ದು ೧೯೨ ಅಧಿಕರಣಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಹಾಗೂ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾದ ಗಹನವಾದ ವೇದಾಂತವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವೇದವ್ಯಾಸರು ಈ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ವಿಶದಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉಪನಿಷತ್ತು ಮತ್ತು ಭಗವದ್ಗೀತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅದ್ವೈತ, ದ್ವೈತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಹಾಗೂ ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತಪರವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಭಾಷ್ಯಗಳು ರಚನೆಗೊಂಡಂತೆ, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಈ ನಾಲ್ಕೂ ವೇದಾಂತ ವಿಭಾಗಗಳ ಪರವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷ್ಯಗಳು ರಚನೆಗೊಂಡಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಕರಭಗವತ್ಪಾದರು ರಚಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯವು ಸರ್ವಪ್ರಥಮವೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮವೂ ಎನಿಸಿದೆ.

ಈ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರಗಳ ವಿಸ್ತೃತ ವಿವರಣೆ, ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ ನಿರೂಪಣೆ, ನಿರಾಕರಣೆ, ಸ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಸ್ಥಾಪನೆ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿಧ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುವುದು - ಇವೆಲ್ಲ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಭಾಷ್ಯದ ಪ್ರಸನ್ನ ಗಂಭೀರವಾದ ಭಾಷಾಶೈಲಿಯು ಸಹ ಅತ್ಯಂತ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿದೆ.

ಕೆಲವರಿಗೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಹಾಗೂ ದರ್ಶನಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು

ಭಗವತ್ಪಾದ ಶಂಕರರು ಬರೆದ ಗಂಭೀರವಾದ ಭಾಷ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಶಕ್ತರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥವರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಶಂಕರರ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯದ ಸಾರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿ ಎಂಬ ಸದಾಶಯದಿಂದ ಈ 'ವಿವೇಕಸೌರಭ' ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶಂಕರರ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕಠಿಣ ಹಾಗೂ ತರ್ಕಭೂಯಿಷ್ಯವಾದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಮೂಲಾರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಿದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸಾರಭೂತವಾದ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಶಾಂಕರಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಮಿ ಹರ್ಷಾನಂದರ 'ವಿವೇಕಸೌರಭ ಭಾಷ್ಯ'ವನ್ನು ನಾವು ಹೀಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬಹುದು:

ಸೂತ್ರ	ಶಾಂಕರಭಾಷ್ಯ	ವಿವೇಕಸೌರಭ
೧-೧-೧ ದ್ವೈತ-ವೈಶೇಷಿಕ	ತತ್ರ ಅಥಶಬ್ದ ಆನಂತರ್ಯಾರ್ಥಃ ಪರಿಗೃಹ್ಯತೇ ನಾಧಿಕಾರಾರ್ಥಃ, ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸಾಯಾ ಅನಧಿಕಾರ್ಯತ್ವಾತ್ ಮಂಗಲಸ್ಯ ಚ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥೇ ಸಮನ್ವಯಾಭಾವಾತ್ ಅರ್ಥಾಂತರ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಏವ ಹ್ಯಥಶಬ್ದಃ ಶ್ರುತ್ಯಾ ಮಂಗಲ- ಪ್ರಯೋಜನೋ ಭವತಿ ಪೂರ್ವಪ್ರಕೃತಾಪೇಕ್ಷಯಾಶ್ಚ ಫಲತ ಆನಂತರ್ಯಾ- ವ್ಯತಿರೇಕಾತ್ ಸತಿ ಚಾನಂತರ್ಯಾರ್ಥತ್ವೇ ಯಥಾ ಧರ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸಾ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಂ ವೇದಾಧ್ಯಯನಂ ನಿಯಮೇನಾಪೇಕ್ಷತ, ಏವಂ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸಾಪಿ ಯತ್ಪೂರ್ವವೃತ್ತಂ ನಿಯಮೇನಾಪೇಕ್ಷತೇ ತದ್ವಕ್ಷ್ಯಂ	ಇದಮ್ ಆದಿಮಂ ಸೂತ್ರಮ್ ಅತ್ರಾಥಶಬ್ದ ಆನಂತ- ರ್ಯಾರ್ಥಃ ಸ ವಿವೇಕ ವೈರಾಗ್ಯಾದಿ ಸಾಧನ ಚತುಷ್ಟಯ ಸಂಪತ್ತೇಃ ಆನಂತರ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾ- ಸಾಯಾಂ ಸೂಚಯತಿ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಸಂಕೀತಾಕ್ಷರ ಸೂಚಿ, ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ಅಧ್ಯಾಯ, ಪಾದ, ಅಧಿಕರಣಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ, ಕ್ರಮಪ್ರಕಾರ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡುತ್ತ, ಸರಳ, ಸುಂದರ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ, ಹಾಗೂ ನೇರವಾದ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದದ ಅಧಿಕರಣಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಅಧಿಕರಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಯ ಹಾಗೂ